

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА ДОШКІЛЬНИКІВ У ПОЛЬЩІ

2. Бондар В.І. Дидактика. Навчальний посібник. // В. Бондар./ – К.: Либідь, 2005. – 264 с.
3. Буева Л.П. Человек: деятельность и общение. // Л. Буева – М.: 1979.
4. Білан Т., Петрів О. Культурологія. // Т. Білан, О. Петрів. Навчальний посібник. Дрогобич, Редак. видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. – 176 с.
5. Бех І.Д. Особистісно орієнтоване виховання. Енциклопедія освіти. //І.Бех/ Академія пед. наук. України. – К.: Хрінком ІНТЕР, 2008. – 140 с.
6. Вишневецький О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. // О. Вишневецький. – Дрогобич, “Коло”, 2006. – С. 6 – 8.
7. Вачевський М.В., Мадзігон В.М., Примаченко Н.М. Основи економічних знань 10 – 11 клас. Підручник. // М. Вачевський, В. Мадзігон, Н. Примаченко. – К.: ЦУЛ, 2004. – 536 с.
8. Малахів В.А. Етика. Курс лекцій. // В. Малахів. – К.: 1996.
9. Примаченко Н.М. Формування маркетингової культури у майбутніх вчителів технологій у процесі навчання основ підприємництва. Монографія. – Дрогобич, Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2011. – 218 с.
10. Сенкевич Даріуш. Моральна культура менеджерів в глобальних економічних процесах. Монографія. – Дрогобич – Ченстохова, 2013. – 280 с.

Стаття надійшла до редакції 06.11.2013

УДК 372.47(438)

Марта Скотна, аспірант Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА ДОШКІЛЬНИКІВ У ПОЛЬЩІ

Стаття присвячена питанням математичної освіти дошкільників у Польщі. Розкрито зміст і напрямки математичної підготовки дошкільників в різноаспектному плані. Розглянуто інноваційну методику навчання математики.

Ключові слова: математика, освіта, математична освіта, передматематична підготовка.

Літ. 8.

Марта Скотная, аспірант Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

МАТЕМАТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ В ПОЛЬШЕ

Статья посвящена вопросам математического образования дошкольников в Польше. Раскрыто содержание и математическую подготовку дошкольников в разноаспектном плане. Рассмотрено инновационную методику обучения математике.

Ключевые слова: математика, образование, математическое образование, предматематическая подготовка.

Martha Skotna, Postgraduate
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

MATHEMATICAL EDUCATION OF PRE-SCHOOL CHILDREN IN POLAND

The article is devoted to the problems of mathematical education of pre-school children in Poland. The contents and the issues of mathematical teaching of pre-school children are studied in different aspects. The innovative method of mathematical education are analyzed.

Keywords: mathematics, education, mathematical education, pre-mathematical training.

Постановка проблеми. Перетворення всіх сфер діяльності в умовах динамічного розвитку України потребує переорієнтації, підвищення якості та кардинальних перебудов у галузі освіти. Сьогодні оновлюється поняття “освіта” і дошкільна освіта зокрема. Головним визнається формування цілісної особистості з інноваційним стилем мислення і життєвою компетентністю, здатної самостійно розв’язувати пізнавальні завдання,

розмірковувати, аналізувати явища, узагальнювати, логічно мислити. Ці положення є концептуальними у визначенні змісту і специфіки математичної освіти сучасних дошкільників. Математика завжди була невід’ємною і суттєвою складовою частиною людської культури, вона є провідником на шляху пізнання оточуючого світу для дитини, базою для прогресу суспільства, важливою компонентою розвитку особистості.

В умовах оновлення системи освіти в Україні,

активних пошуків шляхів і засобів її модернізації та вдосконалення, особливого значення набуває вивчення й використання зарубіжної історико-педагогічної спадщини, накопиченої педагогічною наукою та аналіз сучасного стану функціонування зарубіжної системи освіти.

Незаперечний інтерес викликає досвід тих країн, які вже пройшли шлях реформування освітньої галузі. До таких країн слід віднести і Польщу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження та впровадження підходів до навчання математики в Польщі зумовлені інтеграцією системи освітніх послуг в межах Європейського Союзу. Досвід польських педагогів та психологів увібрав найкращі методології навчання країн Європи, що дозволяє стверджувати про високу якість початкової освіти та її динамічний розвиток в рамках інтеграційних процесів. Вагомий внесок у розвиток реформування освітніх послуг зробили І. Адамик, О. Буковська, У. Ечкерт, С. Квтяковська, А. Клім-Клімашевська, Б. Мухачка, М. Сліва. Розвиток освітніх реформ в Польщі досліджували Л. Гриневиц, О. Ляшенко, Е. Лодзинська, Ф. Шльосек.

Безсумнівно питання математичної освіти були і є у центрі наукових досліджень широкого кола вчених, дослідників і педагогів-практиків. Вчені досліджували різні аспекти формування в дітей математичних уявлень, зокрема, логіко-математичних понять (Й. Козелецький, К. Котлярський, В. Крупа, Б. Хорновський), створено ефективні методики формування в дошкільників операцій лічби, особливостей сприйняття геометричних фігур і форм, формування поняття величини (Е. Грущик-Кольчинська, Е. Зелінська).

Мета статті – розкрити зміст і напрямки математичної підготовки дошкільників Польщі.

Виклад основного матеріалу. Всебічна та глибока реформа освіти в Польщі, яка розпочалася в 90-х роках ХХ століття, охопила структуру системи освіти, її зміст, управління та фінансування, а також систему контролю та оцінювання. Реформування освіти в Польщі відбувались з метою розробити та впровадити нову концепцію змісту освіти, яка пропонувала переглянути обсяг пропонованого учням змісту освіти та роль окремих предметів у навчанні. Започаткована у 1999 р. реформа направлена на ефективний та комплексний розвиток учнів [3]. Досвід останніх реформ в системі освіти Польщі довів ефективність підходів до підготовки учнів у початковій школі. Процес набуття математичних знань дітей розпочинається на рівні дошкільної освіти. Протягом перших трьох років початкової школи відбувається формування математичних

навичок без виокремлення дисциплін, з використанням інтерактивних ігор, анімаційних програм та презентацій.

Дошкільна освіта в Польщі є першим етапом системи навчання. Її основним завданням є не лише допомога батькам у вихованні дітей, а, перш за все, стимулювання всебічного розвитку дитини і підготовка її до школи. Тому дошкільна, як навчально-виховний інститут відіграє все більшу роль в системі освіти Польщі. Адже дошкільний вік є надзвичайно важливим етапом в житті особистості.

Основою навчально-виховної роботи є Базова програма дошкільного виховання для дошкільних закладів, дошкільних відділів початкових шкіл та інших форм дошкільного виховання (додатком 1 до Розпорядження міністра народної освіти в справі базової програми дошкільного виховання та загального розвитку в окремих типах шкіл від 23.12.2008) [7, 67].

Базова програма окреслює цілі дошкільного виховання, описує основні положення розвитку і освіти дітей дошкільного віку, виокремлює навчальні компетенції, якими дитина має володіти під кінець дошкільного виховання [7, 74]. В документі встановлено обсяг допомоги дітям у розвитку інтелектуальних здібностей необхідних для навчання в школі. На рівні дошкільного виховання має бути реалізоване розвиток готовності до опанування вміннями читання і писання. Також окреслюються математичні відомості та вміння, які необхідно розвинути на дошкільному рівні, щоб діти були добре підготованими до навчання в школі. Навчання в дошкільному віці, включене в процес виховання, реалізується за допомогою методів та форм прийнятих в дошкільній педагогіці [8].

Вивчення елементів математики дітьми з одного боку забезпечується засвоєнням певної системи знань, вмінь та навичок, а з іншого – обумовлене необхідністю пристосування дітей до творчої діяльності, оволодіння ними системою знань, вмінь і навичок, що дають уявлення про математику, способи розмірковувань.

На думку вчених [5, 7, 8], зміст математичної освіти дошкільників, урахування вікових особливостей в опануванні дітьми практичних дій, математичних зв'язків і закономірностей, наступність у розвитку математичних здібностей є провідними принципами у формуванні математичних уявлень.

Дошкільна математична освіта – це пізнання якісних і кількісних зв'язків, а також навчання математичних понять. На перший план виходить пізнання предметів, їх якісні риси/ознаки: величина (великий, малий, грубий, тонкий, більший,

найбільший, менший, найменший, грубший, тонший, такий самий); вага (визначення шляхом порівняння, використовуючи такі терміни як важкий, легкий, важчий, легший, такий самий); об'єм (визначення шляхом переливання рідин або пересипання сипучих речовин за допомогою довільно обраної міри об'єму, наприклад чашки); форма – довжина (довгий, довший, найдовший, короткий, найкоротший, такий самий), ширина (широкий, ширший, найширший, вузький, вужчий, найвужчий, такий самий), висота (високий, вищий, найвищий, низький, нижчий, найнижчий, такий самий) [7, 135].

Важливим питанням є простір, який займають предмети. Тут йдеться про положення предмету відносно інших предметів, а також про напрямок переміщення предметів у просторі. Навчання понять положення предмету в просторі має на меті розвиток умінь оперувати такими визначеннями, як: на, під, перед, за, біля, між, вище, нижче, далеко, близько, далі, ближче, на право, наліво, на право від, ліворуч від, навпроти, всередині, на краю, ззовні. Визначення напрямку визначається із застосуванням наступних термінів: вперед, назад, догори, вниз, перед собою, за собою, в бік, праворуч, ліворуч, прямо.

В тісному зв'язку з просторовими поняттями навчають поняттю часу. Для визначення часу використовують вирази: довго-довше, швидко-швидше, зараз, до цього, потім, найперше, швидко-повільно, ранок, день, вечір, сьогодні, вчора, завтра. В ході занять та ігор діти тренуються вживати назви днів тижня, пір року, вивчають назви місяців. Визначення часу тривалості різних дій вивчається шляхом спостереження пересування стрілок годинника на циферблаті (звідти-туди), наприклад, під час прийомів їжі, прибирання, одягання.

Вправи на орієнтацію є підготовкою до науки геометрії. В дошкільній освіті наука геометрія полягає у ознайомленні з основними геометричними фігурами, плоскими та просторовими, такими як коло, прямокутник, квадрат, трикутник, куля, куб; укладання з фігур різних плоских та просторових композицій; розпізнавання їх за назвами і серед інших фігур.

В ході набуття досвіду діти вчать класифікувати і групувати різні предмети і геометричні фігури за величиною, формою, кольором, призначенням тощо.

Наступним етапом дошкільної математичної освіти є навчання поняття лічби елементів множини. Це здійснюється шляхом оцінювання “на око” елементів множини (багато, мало, так само) [7, 136].

Оскільки дошкільник тільки починає

оволодівати математичними знаннями, доцільно його математичну компетентність характеризувати як елементарну, але розглядати її як складну, комплексну характеристику математичного розвитку дитини, що включає формування елементарних математичних знань та вміння застосовувати їх у різних життєвих ситуаціях, розвиток пізнавального інтересу, загальнонавчальних умінь.

Навчання дітей у дошкільному закладі, перш за все, спрямоване на виховання у них звички до повноцінної логічної аргументації. Адже, що саме вивчення початків математики сприяє розвитку в дітей логічного мислення. Водночас якісна перебудова процесів мислення дошкільників можлива лише за умов особливої організації навчання, у процесі якого у дітей розвивається здібність точніше і повніше сприймати світ, виділяти ознаки предметів і явищ, розкривати їх зв'язки, інтерпретувати спостереження. Для того, щоб забезпечити математичний розвиток дітей на етапі дошкільного дитинства слід сформувати в них передумови математичного мислення, окремі логічні структури: сенсорні процеси, словник і зв'язне мовлення, систему математичних уявлень, початкові форми навчальної діяльності тощо.

Для навчання математики необхідна психічна зрілість. Психічна зрілість передбачає:

1. Відповідний рівень розумового розвитку (операційного мислення) та високий рівень емоційної стійкості на складні ситуації. “В кожному математичному завданні – якщо завдання має навчальний характер є певна складність, і розв'язання завдання є подоланням цієї складності. А подолання складності завжди супроводжується напругою” [6, 325].

2. Наступним показником готовності до навчання є розуміння яким чином слід рахувати предмети. Шестилітки перед початком навчання в школі повинні оволодіти наступними правилами:

- Під час лічби вказувати жестом наступні предмети і називати відповідний числівник;

- Під час лічби не можна пропускати предмети, або рахувати двічі один і той самий;

- Числівники слід застосовувати в сталій послідовності;

- Останній з названих числівників має особливе значення, оскільки означає суму перелічуваних предметів;

- Результат лічби не залежить від послідовності.

3. Наступний показник психічної зрілості до навчання математики пов'язаний з розвитком моторики, зоровою і слуховою координацією. “Функціональне навчання математики вимагає від дітей виконання функцій, що базуються на

зоровому спостереженні, вправності рук і зорово-слуховій координації” [6, 325].

Враховуючи це та виходячи із необхідності створення підґрунтя для успішного навчання математики в 1-му класі, спеціальна підготовка здійснюється за наступними напрямками:

1. Формування прийомів розумових дій: навчання виділенню ознак предметів (форма, розмір, колір, матеріал тощо); навчання виділенню загальних і відмінних ознак в предметах; навчання визначенню істотних ознак групи предметів; формування прийомів розумових дій: порівняння, аналізу, синтезу, узагальнення, класифікації. Формування прийомів розумових дій відбувається на математичному матеріалі. Так, навчання визначення ознак предметів, спільних та відмінних, а також істотних ознак, здійснюється через співставлення геометричних фігур або геометричних тіл. Діти на пропедевтичному рівні знайомляться із геометричними поняттями: круг, трикутник, чотирикутник, в тому числі й квадрат та прямокутник, п’ятикутник тощо; піраміда, куб, циліндр тощо.

Діти впевнюються, що ознаки предметів – це те, чим предмети схожі та відрізняються один від одного, – це, ніби, прикмети, за якими можна впізнати предмет. На матеріалі роботи із певними множинами геометричних фігур діти вчать: визначати ознаки; з’ясувати закономірність, відповідно якої змінюється одна або кілька ознак в ряду геометричних фігур; об’єднувати фігури у сукупність за спільною ознакою, розбивати сукупність на кілька частин за відмінними ознаками; добирати до групи фігур ту, що має з ними спільну ознаку з певного переліку тощо.

2. Розвиток словесно-логічного мислення: навчання вживанню логічних сполучників: і, або; розуміння понять: кожен, один з, хоч би один, все, деякі, і тому подібне; робота з умовиводами: істинні та хибні умовиводи. Поряд із наочно-дієвим мисленням у старших дошкільників бурхливо розвивається наочно-образне мислення й починає розвиватися логічне мислення, яке виявляється при встановленні дітьми різноманітних зв’язків між предметами або явищами.

Розвиток мислення забезпечується збагаченням й ускладненням його практики й засвоєнням способів розумової діяльності.

Знання про навколишній світ поділяються на *безпосередні* і *опосередковані*. Безпосередні знання – це результат прямої дії предметів на органи чуття. Це так звані очевидні знання. Опосередковані, або вивідні знання, це знання здобуті за допомогою виводу на основі готових, зафіксованих у судженнях, перевірених досвідом життя знань.

Логічною формою вираження опосередкованих

знань є судження, а формою здобуття – умовивід. Умовивід – це форма мислення, в якій з одного чи кількох суджень виводять нове судження. Вже в п’ять-шість років діти успішно засвоюють безпосередні умовиводи, наприклад: якщо А більше В, то В менше А. Діти на конкретних предметах поступово знайомляться з поняттями “рівно”, “більше”, “менше”, “не рівно”.

3. Формування умінь слухати і виконувати інструкцію дорослого. Накопичення словникового запасу, засвоєння досить складних граматичних структур, вмінь слухати й розуміти інших й самому побудувати потрібне речення – необхідна умова розвитку логічного мислення в дошкільника.

4. Розвиток дрібної моторики, тактильного, слухового, зорового сприйняття. Практика навчання свідчить, що найбільші труднощі у першокласників викликає виконання графічних вправ (*письмо цифр, продовження малюнку по клітинках тощо*). Причини цього полягають у: нерозвиненості грон рук, відсутність досвіду виконання графічних рухів (*не сформованість графічної навички*);

Під час виконання зазначених типів завдань діти працюють з наборами геометричних фігур різного розміру (*визначають їх ознаки, викладають рядок геометричних фігур, змінюючи одну чи кілька ознак, перелічують кількість геометричних фігур тощо*), таким чином відбувається вплив на розвиток дрібної моторики і тактильного сприйняття. Багато завдань пропонуються дітям в усній формі, що позитивно впливає на слухове сприймання [6].

Також для розвитку дрібної моторики, підготовки дітей до письма корисні завдання на продовження візерунку, в тому числі й під диктовку. З метою розвитку сприйняття та уваги корисні зорові диктанти, коли діти кілька хвилин спостерігають рядок геометричних фігур, а потім по пам’яті викладають такі фігури на парті із дотриманням порядку їх розташування. Під час виконання зазначених завдань діти вчать орієнтуватися у просторі та на площині, в них формуються поняття “праворуч”, “ліворуч”, “зверху”, “знизу”, “правий верхній кут” тощо.

Отже, це основні напрямки роботи з формування логіко-математичної компетентності в дітей п’ятирічного віку, які мають на меті створення спеціальної – математичної готовності до навчання в 1-му класі школи. Адже готовність до навчання математики визначається не знанням цифр, а тим, наскільки в дитини розвинута пізнавальна сфера, допитливість, вмінь будувати речення, порівняльні конструкції, виокремлювати, синтезувати, аналізувати, класифікувати.

На сьогодні найменш розроблені питання інноваційних технологій у теорії і практиці математичного розвитку дитини-дошкільника. В умовах варіативності і різноманіття сучасної дошкільної освіти відбувається впровадження у практику роботи ДНЗ альтернативних освітніх програм, які реалізують різні підходи щодо освіти і розвитку дитини, особливо це стосується математичної освіти дітей дошкільного віку.

Прикладом інноваційної методики навчання математики дошкільнят в Польщі є методика Едити Грущик-Кольчинської [5].

В центрі досліджень Е. Грущик-Кольчинської математичні вміння дитини. Разом з Е. Зелінською займається концепцією допомоги розумового розвитку дитини з математичною освітою. Спостерігаючи за дітьми в ході занять та їх труднощами в навчанні математики, дослідниця дійшла висновку про необхідність розробки програми, реалізація якої дозволить кожній дитині справлятися з математичними завданнями різної складності.

Програма “Дитяча математика” Едити Грущик-Кольчинської слугує стимулюванню математичних вмінь дитини і її підготовки до навчання математики в школі.

В основі програми лежить переконання, що найважливішим в дошкільному навчанні математики є особистий досвід дитини, оскільки на ньому базується утворення понять та набуття нових вмінь. Тому дошкільне навчання має бути поєднане з діями спрямованими на розумовий розвиток дітей. Інтелектуальні процеси, від яких залежить успіх у навчанні математики, слугують дітям для класифікації і утворення понять, передбаченні результатів/наслідків і лічби не лише при розв’язанні математичних завдань.

Для математичної підготовки дошкільників Грущик-Кольчинська пропонує наступні тематичні блоки:

1. Просторова орієнтація, або навчання вмінь, які дозволять дитині добре орієнтуватися в просторі і вільно розмовляти про те, що знаходиться навколо неї.

2. Розвиток вміння зосереджувати увагу на правилах і використанні їх в різних ситуаціях. Це важливо при набутті навичок лічби.

3. Навчання лічбі, а також додаванню і відніманню. Цей процес починається з лічби конкретних предметів, через лічбу на пальцях аж до лічби в пам’яті.

4. Розвиток операційного мислення. Метою є підготовка дитини до розуміння поняття натуральної лічби, яку вивчають у першому класі.

5. Розвиток вміння вимірювання довжини в

обсязі доступному для дошкільника. Це буде потрібне в школі, а також в повсякденному житті.

6. Класифікація або підтримка розвитку розумової діяльності необхідної дитині для утворення уявлень/понять. Це добре ввести до завдань про збір/суми та їх елементи.

7. Складання і розв’язок арифметичних завдань є подальшим вдосконаленням вміння рахувати і готують дитину до того, що вона робитиме в школі на уроках математики.

8. Ознайомлення дітей з мірою ваги і сенсом зважування.

9. Вимірювання рідин допоможе дітям зрозуміти, що, наприклад, води є так само, хоча після переливання здається, що її є менше або більше. Такі досліди полегшать розуміння сенсу міри.

10. Розвиток геометричних понять.

11. Складання дітьми ігор. Це розвиває розумові здібності (Під час ігор діти виконують безліч математичних і логічних операцій: лічать предмети, групують, порівнюють за величиною, формою).

12. Записування математичних дій відповідно до можливостей дітей – є безпосереднім приготуванням дітей до уроків математики в школі [5].

Інноваційність представленої методики полягає в тому, що замість традиційного змісту програми навчання математики дошкільників, пропонуються тематичні блоки. Їх необхідно реалізувати в даній послідовності, оскільки це передбачає поступове ускладнення і правильність розвитку дитини. Реалізація програми вимагає застосування спеціально підібраних предметів таким чином, щоб за їх допомогою можна було виконати більшість вправ та ігор, описаних у програмі. Особливістю методики є й те, що діти знайомляться з цифрами, початковими математичними вміннями та поняттями через гру, забави та вправи, описаними авторами.

Така модель забезпечує математичну освіту дошкільників через сферу особистісного розвитку і робить математичну освіту пізнавальним процесом.

Висновки. Дошкільний етап є відправною точкою оновлення системи освіти та соціально відповідальним за якість освіти в категоріях розвитку, модернізації, реформування, упровадження новітніх технологій навчання тощо. Вважаємо, що сучасні дослідження польських вчених математичної підготовки дітей, досвід впровадження нових методик навчання може бути цінним для України, оскільки відкривають нові шляхи формування математичної освіти.

**ТЕОРЕТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

1. Брежнева О. Сучасні інноваційні підходи до забезпечення математичної освіти дітей дошкільного віку / О. Брежнева // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету – 2001. – Випуск 1(44). – С. 127 – 132.
2. Кнодель Л. Освітня система в Польщі: традиції та сучасність / Л. Кнодель // Директор школи. Україна. – 2007. – № 5. – С. 60 – 68.
3. Польська система організації освіти: матеріали навч. візиту в освітніх установах Польщі для фахівців освітніх установ України та Росії. – Ломжа: Освітнє товариство прав людини, 20.09 – 03.10.2004 р.
4. Gruszczyk-Kolczynska E., Zielenska E. Dziecięca matematyka. Książka dla rodziców i nauczycieli / E. Gruszczyk-Kolczynska, E. Zielenska. – Warszawa: WSiP, 1997.
5. Gruszczyk-Kolczynska E., Zielenska E. Dziecięca matematyka. Program dla przedszkoli, klas zerowych i placówek integracyjnych / E. Gruszczyk-Kolczynska, E. Zielenska. – Warszawa: WSiP, 2001.
6. Gruszczyk-Kolczynska E., Zielenska E. Placę i rozpaczam, gdy muszę iść do przedszkola. O kłopotach adaptacyjnych dzieci i o tym, w jaki sposób można je zmniejszyć / E. Gruszczyk-Kolczynska, E. Zielenska // Wychowanie w przedszkolu. – 1998. – № 2.
7. Klim-Klimaszewska A. Pedagogika przedszkolna. Nowa podstawa programowa / A. Klim-Klimaszewska. – Warszawa: Instytut Wydawniczy ERICA, 2012. – 375 s.
8. Kwiatkowska M. Podstawy pedagogiki przedszkolnej / M. Kwiatkowska. – Warszawa: WSiP, 1988.

Стаття надійшла до редакції 06.11.2013

УДК 37.035.6

Ірина Савка, здобувач Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова,
м. Київ

**ТЕОРЕТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ
УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

У статті висвітлюються актуальні питання про етапи процесу виховання, управління процесом виховання, розкрито суть, етапи та прийоми виховання, приведено питання про духовність і мораль.

Ключові слова: виховання, суть, умови, прийоми, духовність, етика, виховання, проблеми виховання.
Літ. 10.

Ірина Савка, соискатель Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова,
г. Киев

**ТЕОРЕТИКО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ НАЦИОНАЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ
УЧАЩЕЙСЯ МОЛОДЕЖИ В УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ**

В статье освещаются актуальные вопросы об этапах процесса воспитания, управления процессом воспитания, раскрыто суть, этапы и приемы воспитания, приведены вопросы о духовности и морали.

Ключевые слова: воспитание, суть, условия, приемы, духовность, этика, воспитание, проблемы воспитания.

Iryna Savka, Applicant
National Pedagogical University
by M. Drahomanov

**THEORETICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF NATIONAL EDUCATION OF
YOUTH IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS**

The article highlights the current issues of process steps in education, management of education, reveals the nature, stages and methods of education, brought the issue of spirituality and morality.

Keywords: education, nature, terms, techniques, spirituality, ethics, morality, education problems of education.

Актуальність проблеми. Значення шкільної економічної освіти та економічного розвитку учнівської молоді пов'язано із вивченням навчального курсу "Основи економіки" – це напрям до цікавого світу економічних знань, необхідність яких у нинішніх умовах ринкової економіки необхідні кожній

людині, кожному випускнику школи, середніх навчальних закладів професійної освіти, студентам, які формують свій високий рівень професійних компетенцій. Економічні знання дають можливість знати про що вивчає економіка як наука, яку роль вона відіграє в житті кожної особистості працівника галузей народного